

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**



ВИПУСК № 1 (48)

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 8 від 20 лютого 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

*Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції*

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 1(48) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 144с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

З М І С Т

СЛОВО РЕДАКТОРА

**ВОЙЦЕХІВСЬКИЙ КОСТЯНТИН,
РУДА ТЕТЯНА, СОРОЧАН АЛІНА,
САМООСВІТА ПЕДАГОГА ЯК ШЛЯХ ДО МАЙСТЕРНОСТІ**

5

НОВІ ПРАКТИКИ В ОСВІТІ, ВИХОВАННІ, МЕТОДИЦІ

**КОЛОТ ІННА, АВЕРІНА ОЛЕКСАНДРА
ГІБРИДНІ ТА ДИСТАНЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

16

КУЧЕР ОЛЬГА

**ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ ШЛЯХОМ РОЗВИТКУ АУДІЮВАННЯ І РОЗУМІННЯ УСНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ**

18

СЕНИШИНА МАРІЯ

**ЗАЛУЧЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДО СВІТУ ПОЕЗІЇ ЗАСОБАМИ
РОЗКРИТТЯ ТОНКОЩІВ ДЕКЛАМАЦІЇ**

23

СЛОБОДЯНЮК ВАЛЕНТИНА

**МОДЕРНІЗАЦІЯ МЕТОДІВ І ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ З ІНТЕРАКТИВНИМИ
ПОСІБНИКАМИ НА ЗАНЯТТЯХ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ**

28

ЗРАЛКО АННА

ДИТЯЧІ СВЯТА В УМОВАХ ВІЙНИ

32

ТРІКОЛІЧ АНАСТАСІЯ

**МОВЛЕННЄВІ СИТУАЦІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ
ШКОЛІ**

36

КОНОПКО ОЛЬГА

**СТВОРЕННЯ СТИМУЛЮЮЧОГО РОЗВИВАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ ДІТЕЙ ПІД
ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ДНЯ ВІЛЬНОЇ ГРИ**

41

ЦАРИК АНДРІЙ, МАРТИНЮК ЮЛІЯ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗА ПРОГРАМОЮ
НОВОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

46

ЧЕРЕШНЕВА АННА

**ВИРОБЛЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ
ОСОБИСТОСТІ**

52

ШЕВЧУК ЮЛІЯ

**МОВНІ ПОМИЛКИ В ПРОЦЕСІ ОПАНУВАННЯ РІДНОЇ МОВИ: ЇХ ТИПИ,
ПРИЧИНИ, ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

56

КОВАЦЕНКО ГАЛИНА

Слово редактора

СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

62

ЛІТЕРАТУРА: ІДЕЇ, ДОСВІД, РЕЗУЛЬТАТИ

КІСЕЛЬОВ ДМИТРО

ЕЛЕМЕНТИ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ ЛІТЕРАТУРИ
«ВТРАЧЕНОГО ПОКОЛІННЯ» Е. М. РЕМАРКА ТА Е. М. ХЕМІНГВЕЯ

74

ПОХИЛЮК АНАСТАСІЯ

ІСТОРИЧНІ ВИМІРИ РОМАНУ МАРІЇ МАТІОС «СОЛОДКА ДАРУСЯ»

80

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА

СВИНАРЧУК ВАЛЕНТИН

СЦЕНАРІЙ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

«В ЄДНОСТІ СИЛА НАРОДУ» (ДО ДНЯ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ)

87

КОРНЮК СНІЖАНА

КРЕДИТИ СТИМУЛЮЮТЬ ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІКИ, АЛЕ ПРИЗВОДЯТЬ ДО
БОРГІВ. ЯК ВИНИКАЮТЬ ВЕЛИКІ БОРГОВІ КРИЗИ?

92

СТЕПОВА АЛЛА

СВІНГ ЯК СТИЛЬ ОРКЕСТРОВОГО ДЖАЗУ

95

УКРАЇНЕЦЬ ІРИНА

РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

100

СЕРГІЄНКО ОЛЕНА

ДИТЯЧИЙ САДОЧОК В СУЧАСНОМУ СВІТІ.
ЯКИЙ БИ ХОТІЛОСЬ БАЧИТИ САДОЧОК В МАЙБУТНЬОМУ

103

КОНКУРСИ. ПЕРЕКЛАДИ ВІРШІВ

РЕГІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

PODILIA THINKS GLOBAL

108

КОРОЛЬ ТЕТЯНА

ПЕРЕКЛАД ПОСТИЧНИХ ТВОРІВ ЯК МЕТОД ЗБАГАЧЕННЯ ЛЕКСИЧНОГО
ЗАПАСУ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

114

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА

БОЛИТЬ... (переклад)

122

ВІРШІ ЗДОБУВАЧІВ ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

124

КОНКУРС НА КРАЩОГО ПЕРЕКЛАДАЧА ПОЕЗІЇ

129

ВИМОГИ

до підготовки науково-методичних статей

145

своєю роботою і володіє майстерністю передавання знання дітям, вміє цікаво, повно і яскраво викладати навчальний матеріал, використовує різні методи, засоби, прийоми роботи, способи заохочення своїх вихованців до навчальної діяльності, створює проблемні ситуації на уроці, в результаті яких виникає певна суперечливість між знаннями учнів і явищем, яке не одразу усвідомлюється ними; застосовує такі форми і методи роботи в процесі своєї педагогічної діяльності, які викликають у вихованців позитивні емоції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С.Вашуленка. Київ: Літера ЛТД, 2010. 364с.
2. Баршай Л. Бібліотечні уроки. *Початкова школа*. 1994. № 2. С. 22.
3. Баршай Л. Даруйте дітям книжку. *Початкова школа*. 1993. № 1. – С. 13.
4. Жирна Л. Оновлення змісту уроків позакласного читання. *Початкова школа*. 1995. № 10. С. 37.
5. Костецький А. Сонячна країна добра. *Початкова школа*. 2000. № 2. С. 58-60.
6. Нечай Л. Виховання у молодших школярів любові до книги. *Початкова школа*. 1987. № 1. С. 28-32.
7. Сиротенко В. Казки В.Нестайка у позакласному читанні. *Початкова школа*. 1990. № 4. С. 24-26.
8. Ткачук Г. Уроки-зустрічі з книжкою. *Початкова школа*. 2000. № 2. С. 15.
9. Ткачук Г. Організація навчання та орієнтовне планування занять з дитячою книжкою, 1 півріччя. *Початкова школа*. 1999. № 9. С. 34.
10. Ткачук Г. Організація навчання та орієнтовне планування занять з дитячою книжкою, 2 півріччя. *Початкова школа*. 1999. № 12. С. 35.
11. Ткачук Г. Основні вимоги до позакласного читання. *Початкова школа*. 1986. № 8. С. 35-41.

*Стаття надійшла до редакції
05 лютого 2025 р.*

МОВНІ ПОМИЛКИ В ПРОЦЕСІ ОПАНУВАННЯ РІДНОЇ МОВИ: ЇХ ТИПИ, ПРИЧИНИ, ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

УДК 373.3.016:161.2'271.14

ШЕВЧУК ЮЛІЯ

здобувачка вищої освіти

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

(Науковий керівник: викладач кафедри української філології Омелянчик Т. Г.)

Анотація. У статті висвітлюється процес роботи над помилками на всіх етапах вивчення мовного матеріалу на уроках української мови в початковій школі та необхідність такого процесу для підвищення грамотності здобувачів початкової освіти.

Ключові слова: навчальний процес, робота над помилками, грамотність, типи помилок.

Постановка проблеми. З перших днів навчання дітей в першому класі педагог спрямовує роботу на активне удосконалення навичок усного та писемного мовлення: розширюється словниковий запас здобувачів початкової освіти, вони оволодівають все складнішими граматичними структурами.

З початком навчання особливого значення набуває формування грамотності дітей, передусім читання і письма – форм символічної комунікації, які здійснюються з допомогою уваги, сприймання, пам'яті, асоціацій з наявними знаннями і конкретного контексту. Завдяки їм діти налагоджують зв'язок із зовнішнім оточенням, впливають на свій внутрішній світ. Читання вимагає засвоєння фонетики, набуття навичок декодування графем (літер), а письмо – удосконалення необхідних моторних, орфографічних та лексичних навичок. Ці питання ніколи не можуть бути вирішені остаточно, і, саме тому учителям-практикам потрібно долати проблеми, пов'язані з відповідями на них, постійно та неухильно.

Стан дослідження проблеми. Визнання взаємозв'язку між процесами оволодіння усним і писемним мовленням зумовило розгляд грамотності з точки зору цілісного підходу до мови. Прихильники його висунули концепцію емерджентної (лат. *emergere* - з'являється, виносити на поверхню) грамотності, відповідно до якої пов'язані з

оволодінням усним і писемним мовленням навички розвиваються з періоду немовляти протягом кількох років, поступово удосконалюючись. Тому розповіді, які дитина слухає ще до того, як навчиться говорити, написи, які вона залишає всюди, перегляд улюбленої книжки – все це можна вважати ранніми проявами читання і письма.

Мета полягає у спробі класифікувати мовні помилки здобувачів початкової освіти та вказати шляхи їх подолання.

Виклад основного матеріалу. Батьки і вчителі можуть сприяти формуванню емерджентної грамотності дитини, створюючи сприятливе мовне середовище вдома і в школі, памятаючи про те, що основними чинниками становлення грамотності здобувачів початкової освіти є:

1) збагачене писемним мовленням оточення (наявність дитячих книжок, журналів тощо; сімейні читання вголос; письмо під диктування батьків; можливість ознайомитись із значенням незрозумілих слів, фраз під час самостійного читання);

2) збагачене усним мовленням середовище (зразки мовлення дорослих; розмови з дорослими, однолітками в сюжетно-рольових іграх; можливість збагачення словникового запасу; доступ до необхідної інформації про значення слів);

3) набуття досвіду (ігри; повсякденне життя; дослідження природи);

4) досвід символічної репрезентації (театральні вистави; малювання і живопис; музика і танці);

5) експериментування з писемним мовленням (написання повідомлення, листа);

6) проба сил у читанні (читання напам'ять; читання з контекстними підказками; пошук писемної форми почутого слова).

Опанування письма і читання у початкових класах відкриває додаткові можливості для подальшого розвитку лексичного, граматичного і стилістичного аспектів мовлення дитини. У молодшому шкільному віці інтенсивно розвивається внутрішнє мовлення, яке є важливим механізмом розумової діяльності. Виявляється воно під час розв'язування різноманітних завдань, мисленого планування, запам'ятовування тощо [4, с.19].

У початкових класах робота над помилками утруднена майже повною відсутністю теоретичної основи: ті короткі граматичні відомості, які передбачені програмою початкових класів, абсолютно недостатні для виправлення і попередження мовних помилок.

Мовні помилки діляться на лексико-стилістичні, морфолого-стилістичні і синтаксично-стилістичні [5, с.193]. Охарактеризуємо п'ять найбільш типових помилок лексико-стилістичної групи:

1. Повторення одних і тих самих слів.

Лексичний повтор властивий для учнівських творів усіх класів і зустрічається в мовленні будь-якого типу. Причому, у текстах-описах невиправдані повтори трапляються частіше, ніж у розповідях. Здебільшого повторюються іменники та займенники.

Під моїм вікном росте берізка. У берізки стрункий стовбур, біла кора з чорними цяточками, тоненькі опущені вниз віти. Влітку берізка вкрита зеленими листочка (3 клас, опис).

Причини помилки: по-перше, малий об'єм уваги учня; він забув, що тільки що спожив слово, і вибирає його знову. Саме ж повторення викликається тим, що це слово вже активізоване. Друга причина помилки – малий словниковий запас дитини.

Здобувачі початкової освіти порівняно легко виявляють і виправляють повтори, якщо вони, одержавши відповідні вказівки вчителя, уважно перечитують свій текст [6, с.39].

Поширеним також є повтор дієслів та прислівників. Трапляється невдалий повтор і серед інших частин мови.

До цього ж розряду недоліків, що порушують вимогу правильності мовлення, належить і тавтологія, трактують як невиправдане використання спільнокореневих слів.

2. Вживання слова в неточному або невластивому йому значенні, в результаті нерозуміння значення слова або його відтінків.

Приклад: *Ми перейшли через гірський курган (потрібно: хребет).*

Помилки такого типу є наслідком невисокого загального мовленнєвого розвитку, недостатньої начитаності, бідності словника.

3. Порушення загальноприйнятого (фразеологічного) сполучення слів.

Вітер поступово приймав силу (потрібно: набирал сил).

Причина помилок – малий мовний досвід, бідність фразеологічного запасу.

4. Вживання слів без урахування їх емоційно-експресивного або оцінного забарвлення.

У нашій школі провели цікавий захід – прогулянку в ліс (слово *захід*, доречний в діловому мовленні, зовсім недоречно в художній розповіді).

Помилки подібного роду пов'язані з недостатнім чуттям мови, з нерозумінням стилістичних характеристик слова [3, с.76].

5. Вживання діалектних і просторічних слів.

Петя йшов взаді (тобто *позаду*).

Усунення діалектизмів і просторічних слів можливе тільки на основі знань про літературну мову.

Хоча причини лексичних помилок неоднакові, а отже, неоднакові і способи їх виправлення і роз'яснення, є загальний шлях їх попередження – це створення позитивного мовного середовища, мовний аналіз прочитаних і переказуваних текстів, з'ясування відтінків значення слів в тексті, ролі і доцільності саме цього, а не будь-якого іншого слова в даному контексті.

До групи морфолого-стилістичних помилок належать: неправильне утворення форм слів, неправильна словозміна або словотворення. Вкажемо три відносно стійких типи помилок цієї групи:

1. Використання діалектних або просторічних форм.

Вони хочуть – він хочить, замість *вони хочуть – він хоче*.

Такі помилки викорінюються під впливом загального мовного розвитку дітей.

2. Пропуск морфем, найчастіше суфіксів (і постфіксів).

Можна вказати дві причини подібних помилок. Перша: дитині важко вимовляти слова з скупченням приголосних. Отже, боротися з цими помилками слід, розвиваючи у школярів дикцію. Друга причина – вплив просторіччя.

3. Утворення форми множини тих іменників, які вживаються тільки в однині.

З'їв два супи (треба: *дві тарілки супу*).

Причина цих помилок – прагнення молодших школярів до конкретності.

Помилки в словосполученнях і реченнях (синтаксико-стилістичні помилки). Вони дуже різноманітні; тут розглядаються шість найбільш поширених типів помилок.

1. Порушення керування, найчастіше прийменникового.

Добро перемагає над злом; сміялися з нього (під впливом діалекту); *всі раділи красою природи* (треба: *раділи (чому?) красі*) і т.п.

Дієслівне керування діти засвоюють за зразком, в живому мовленні, в читаних текстах. Тому помилки в керуванні попереджаються на основі аналізу текстів і складання словосполучень певних типів: розробляються системи вправ з найбільш «небезпечними» дієсловами.

2. Порушення узгодження, найчастіше – присудка з підметом.

Саші дуже сподобалося ялинка.

Причини помилок криються в самому механізмі складання речення (і його записі); почавши речення, здобувач ще не обдумав, як його закінчить. Уважне перечитування тексту, особливо вголос, допомагає усунути помилки подібного роду.

3. Невдалий порядок слів в реченні, що призводить до спотворення сенсу.

Вузька смужка тільки з берегом зв'язує острів (треба: Тільки вузька смужка зв'язує острів з берегом).

Причина помилки в тому, що дитина не промовила речення (вголос або про себе), перш ніж записати його.

Робота над правильним порядком слів починається ще в I класі: діти самі, перечитуючи текст, можуть покращити порядок слів в реченнях. Дуже корисні для попередження подібних помилок вправи з деформованим текстом.

4. Порухення смислового зв'язку між займенниками і тими словами, на які вони вказують або які замінюють.

Коли Коля прощався з батьком, він (батько чи Коля?) не плакав.

Дитині речення цілком зрозуміле. Поглянути ж на текст очима читача вона поки не вміє, цьому треба вчити: потрібна практика самоперевірки або взаємоперевірки. Звикнувши замислюватися над роллю займенника, здобувачі початкової освіти в подібних випадках самостійно виправляють, перебудовують текст [2, с.11].

5. Вживання дієслів в неспіввіднесених тимчасових і видових формах там, де слід вжити один і той самий час, один і той самий вид.

Насувалася темна хмара, і полив дощ. Незнайомець входить в хатину і поздоровкався.

У першому випадку зміщений вид, у другому – зміщені вид і час. Помилки свідчать про низький мовний розвиток учнів. Усуваються вони на основі смислового і мовного аналізу тексту.

6. Невміння знаходити межі речень. Зустрічається у двох варіантах:

а) невиправдане ділення складного речення на прості.

Двірник коли підмітав двір. Зламав паростки тополі.

б) невміння ділити текст на речення.

Мисливець одного разу йшов лісом, з гушавини вийшла ведмедиця з ведмежатами, мисливець, сховався на дереві, ведмедиця стала занурювати ведмежати у воду...

В усному варіанті подібні речення інтонаційно не розділяються.

Основа виправлення помилок цього типу – різні вправи з реченнями, зокрема розділення тексту, надрукованого без крапок, на окремі речення.

Нагадаємо, що немовні помилки – це композиційні, логічні помилки, а також спотворення фактів.

Типова композиційна помилка – невідповідність твору, розповіді, викладу заздалегідь складеному плану, тобто невиправдане порушення послідовності у викладі подій, фактів, спостережень.

Причини композиційних помилок криються в підготовці до твору. Можливо, що спостереження, накопичення матеріалу, відбір фактів були проведені учнем безсистемно, безпланово; можливо, що здобувач в процесі підготовки недостатньо чітко уявляв собі, що саме потрібно сказати на початку розповіді, що потім і як його закінчити. Композиційна помилка – це результат невміння охопити в думках весь об'єм розповіді, невміння володіти матеріалом, розташовувати його за своїм задумом. Такі складні навички формуються поступово.

Окрім вищенаведених помилок часто трапляються і помилки логічного характеру. До них належать.

1. Пропуск необхідних слів, а іноді і істотних епізодів, фактів, ознак описуваного предмету.

2. Порушення логічної послідовності і обґрунтованості.

3. Безглузді, парадоксальні думки.

Ранок хилився до вечора.

Від логічних помилок слід відрізнити спотворення фактичного матеріалу.

Прийшов зимовий місяць листопад (потрібно: *осінній*). Система роботи по попередженню вищенаведених помилок складається з наступних елементів:

а) виправлення мовних помилок в дитячих зошитах;

б) класна робота над загальними, типовими помилками на уроках, аналізу перевірених творів;

в) індивідуальна і групова позаурочна робота над окремими (індивідуальними) помилками, їх виявлення, з'ясування і виправлення;

г) система стилістичних і інших мовних вправ, в яких враховуються можливі і найбільш вірогідні мовні помилки, мовний аналіз текстів на уроках;

г) мовні вправи перед кожною розповіддю, твором з метою підготовки школярів до використання лексики майбутнього тексту, його фразеології, деяких синтаксичних конструкцій;

д) навчання здобувачів початкової освіти самоперевірці і самостійному вдосконаленню (редагуванню) творів.

Всі ці напрямки роботи доступні учням початкових класів (особливо 3 і 4).

Всі мовні помилки повинні бути виправлені як в усному, так і в писемному мовленні учня.

Наприклад, здобувач, який допустив помилку, повинен засвоїти правильний варіант, а, якщо можливо, то й усвідомити її причину. Помилки виправляються або самим дитиною – це найкращий спосіб, або вчителем, якщо

здобувач сам виправити помилку не може. Виправлення помилки полягає в перебудові речення або словосполучення, в заміні слів, в додаванні необхідного, в закресленні зайвого (залежно від типу помилки). Перевіряючи твір, учитель виправляє ті помилки, які діти самі, навіть з його допомогою, виправити не зможуть, і готує їх до виправлення решти помилок в колективній або індивідуальній роботі.

На уроці, присвяченому аналізу твору, зачитуються кращі роботи, розбираються недоліки змісту, розкриття теми, орфографічні і типові мовні помилки. Виділяється 10-15 хвилин на виправлення якогось типу помилок. Вимоги до такого фрагмента уроку:

1) тема чітко виділяється і повідомляється учням;

Наприклад: «Заміна невдало вибраного слова».

2) аналізуються літературно-художні зразки, що дозволяють прослідкувати, як вибирає слово письменник.

3) даються тексти, що містять помилки; школярі їх знаходять, виправляють і пояснюють доцільність заміни слова. Так діти готуються до самоперевірки і редагування тексту власного твору [3, с.57].

Індивідуальні помилки виправляються поза уроком з окремими учнями або з невеликими групами. Тільки в індивідуальній бесіді можуть бути усунені композиційні помилки, спотворення фактів, логічні помилки, а з числа мовних – деякі діалектні і просторічні слова і форми, невдала побудова деяких речень, в більшості випадків – вибір слова. Тут, як і в класній роботі, важливо досягати високої пізнавальної активності здобувача: він

повинен не тільки зрозуміти, в чому його помилка, але і вирішити завдання, пов'язане з її виправленням.

Самоперевірка і редагування проводяться на завершальній стадії уроку письма, коли написання тексту в першому варіанті вже закінчене. Вчитель стежить за роботою здобувачів початкової освіти і надає індивідуальну допомогу в самоперевірці і

виправленнях. Діти замінюють слова, усувають повтори, змінюють порядок слів, іноді вносять композиційні зміни в текст.

Отже, як бачимо, попередження помилок у письмових роботах здобувачів початкової освіти а також робота по їх виправленню – необхідна умова та запорука подальшої грамотності та всебічної компетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи .К.: «Початкова школа». 2006. 432с.
2. Гайдар О. Д. Пам'ятка роботи над помилками з української мови для учнів початкових класів. Самвидав. 13 с.
3. Уроки – блоки з української мови (2-4). Львів.: ЛОНМІО. 1996. 100 с.
4. Посібник для вчителів початкових класів та самостійної роботи учнів. Тернопіль.: Навчальна книга. Богдан. 2004. 72с.
5. Довідник школяра молодших класів: 1-4 класи. Укл. О. М. Червею. 4-те вид. Харків: «Школа». 2007. 464с.
6. Завдання з розвитку мовлення для 1-4 кл. Київ: А.С.К. 1998. 64 с.

*Стаття надійшла до редакції
02 лютого 2025 р.*

СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

УДК 373.3.016:78

КОВАЦЕНКО ГАЛИНА

*викладач факультету дошкільного виховання та музичного мистецтва
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Постановка проблеми (актуальність). Музичне мистецтво виступає водночас і носієм високих духовних цінностей, і засобом розвитку творчих здібностей молодших школярів. Завдання музичного виховання — стимулювати і спрямовувати творчу фантазію, уміння імпровізувати, творити у процесі індивідуального і колективного

музикування. Музичне виховання розвиває любов до музики, вдосконалює здатність розуміти музичне мистецтво, співпереживати, сприймати його з естетичною насолодою. Успіх музичного навчання і виховання залежить від урахування вчителем вікових особливостей дітей, їх готовності до навчальної діяльності. Метою уроків